

SZCZEGÓŁOWY OPIS PRZEDMIOTU KONKURSU

Spis zawartości:

1. *Biografia Ludwika Zamenhofa.*
 2. *Fotografie portretowe Ludwika Zamenhofa.*
 3. *Miejsce lokalizacji pomnika młodego Ludwika Zamenhofa oraz zakres obszarowy opracowana konkursowego.*
 4. *Założenia ideowe pomnika upamiętniającego młodego Ludwika Zamenhofa.*
 5. *Zalecenia w zakresie kompozycji i rozwiązań materiałowych pomnika.*
 6. *Uwarunkowania wynikające z zabytkowego charakteru zabudowy centrum Białegostoku.*
 7. *Wytyczne architektoniczno-urbanistyczne dotyczące zadania konkursowego.*
 8. *Istotne uwagi dotyczące przedmiotu konkursu.*
-

1. Biografia Ludwika Zamenhofa.

Ludwik Łazarz Zamenhof, właściwie **Eliezer Lewi Samenhof** (esp. **Ludoviko Lazaro Zamenhof**) - twórca międzynarodowego języka esperanto - urodził się w dniu 15 grudnia 1859 r. Przyszedł na świat w rodzinie żydowskiej, w domu położonym przy ul. Zielonej 6 (obecnie ul. L. Zamenhofa) w Białymstoku.

Jego rodzicami byli Markus i Rozalia z domu Sofer. W jego domu rodzinnym mówiono w jidysz, a drugim językiem jakiego używano był język rosyjski lub polski.

Dzieciństwo małego Ludwika upłynęło w środowisku wielonarodowościowej społeczności Białegostoku, złożonej głównie z Polaków, Żydów, Rosjan i Niemców.

Ludwik wykazywał duże zdolności lingwistyczne i już jako dziecko władał kilkoma językami, które miał okazję poznać przebywając z kolegami z ul. Zielonej na Bazarnym Rynku (obecnie Rynek Kościuszki), gdzie wśród straganów mieszał się gwar różnojęzycznych rozmów prowadzonych przez mieszkańców ówczesnego Białegostoku, który od 1807 r. znajdował się w granicach Imperium Rosyjskiego.

W wieku 10 lat Ludwik napisał na ten temat swoje pierwsze dzieło literackie. Była to sztuka – dramat w pięciu aktach – pt. „*Wieża Babel*”, której pierwowzorem stał się białostocki Ratusz i otaczający go bazar. Przesłaniem jakie zostało zawarte w sztuce było przekonanie autora, że główną przyczyną nieporozumień i sporów między ludźmi jest bariera językowa, a jeden, wspólny język może być jej rozwiązaniem.

W wieku 13 lat zakończył naukę w białostockim chederze i od jesieni 1872 r. – po pozytywnie zdanym egzaminie – rozpoczął naukę w miejscowym Białostockim Gimnazjum Realnym (obecnie VI Liceum Ogólnokształcące im. Króla Zygmunta Augusta).

W latach 1873 ÷ 1874 rodzina Zamenhofów opuściła Białystok i przeniosła się do Warszawy.

Z rodzinnego Białegostoku Ludwik wywiózł wspomnienia szczęśliwego dzieciństwa i buntu młodzieńczego oraz ideę nowego międzynarodowego języka, który łączyłby wszystkich ludzi. W kilka lat później, tak pisał o Białymstoku do rosyjskiego esperantysty Mikołaja Afrikanowicza Borowko:

„To miejsce mego urodzenia i lat dziecinnych, Białystok, nadał kierunek wszystkim moim przyszłym usiłowaniom. Mieszkańcy Białegostoku składali się z Rosjan, Polaków, Niemców i Żydów. Każdy z tych elementów był wrogo ustosunkowany do innych. W takim mieście, bardziej niż gdzie indziej, wrażliwa natura czuje ciężar różnojęzyczności i wnioskuje na każdym kroku, że różność języków jest jedyną lub przynajmniej główną przyczyną, która

rozdziela ludzką rodzinę na wrogie części. Wychowano mnie jako idealistę, nauczono, że wszyscy ludzie są braćmi, gdy tymczasem na ulicy i na podwórku wszystko na każdym kroku dawało mi znać, iż ludzie nie istnieją, istnieją jedynie Rosjanie, Polacy, Niemcy, Żydzi”.

W warszawskim filologicznym II Gimnazjum Rządowym, w którym rozpoczął naukę w sierpniu 1874 r., Ludwik znalazł grono przyjaciół - zapaleńców idei nowego języka. Pomimo negatywnego stosunku ojca, Ludwik nie ustawał w realizacji swojej wizji. Wykorzystując swoje zdolności lingwistyczne i opierając się na gruntownej znajomości wielu języków, głównie germańskich i romańskich, opracował i przedstawił przyjaciołom w 1878 r. pierwszą wersję międzynarodowego języka – „*Lingwe Uniwersala*”.

Po ukończeniu gimnazjum Ludwik, rozpoczął w 1879 r. studia medyczne w Moskwie. Po zamachu na cara Aleksandra II w 1881 r., z powodu narastającego antysemityzmu powrócił do Warszawy, gdzie w latach: 1881 ÷ 1885 kontynuował rozpoczęte studia.

Równolegle prowadził rozpoczęte prace lingwistyczne i stworzył trzy kolejne wersje nowego języka. Unikając błędnych założeń wcześniejszych projektów i opierając się na gruntownej znajomości wielu języków narodowych, w roku 1885 Zamenhof ukończył projekt języka międzynarodowego znanego w dzisiejszej formie. W 1885 r. wspominał:

„Przez sześć kolejnych lat pracowałem nad ulepszaniem i testowaniem języka, choć w roku 1878 wydało mi się, że był już całkowicie gotowy”.

Po ukończeniu studiów i specjalizacji rozpoczął pracę jako okulista w Warszawie, jednak jego pasją nadal pozostawały języki. W dniu 26 lipca 1887 roku, udało mu się wydać pierwszy podręcznik nowego języka – rosyjskojęzyczną książkę pt.: „*Język międzynarodowy. Przedmowa i podręcznik kompletny*”, pod pseudonimem „*Doktoro Esperanto*”. Wydanie książki możliwe było dzięki pomocy finansowej Aleksandra Silbernika, ojca Klary Silbernik, przyszłej żony Ludwika Zamenhofa.

W tym samym roku podręcznik ten został wydany również po polsku, francusku, niemiecku i angielsku. Zaprezentowany w nim język jest tym samym, którego używa się do dziś. Pseudonim Zamenhofa „*Doktoro Esperanto*”, pod którym ta książka została wydana, wkrótce stał się oficjalną nazwą nowego języka – początkowo jako „*Język doktora Esperanto*”, a następnie w skrócie jako „*Esperanto*”.

Wkrótce po wydaniu podręcznika, ze świata zaczęły docierać sygnały o ogromnej prostocie i użyteczności języka. Umożliwiał on oddanie najróżniejszych odcieni myśli ludzkiej, co potwierdziły tysiące publikacji naukowych i literackich, m.in. pełny przekład „*Pana Tadeusza*”. Mimo początkowego sceptycyzmu, uprzedzeń, a nawet świadomego sabotowania esperanto przez władze, projekt Zamenhofa zaczął zdobywać coraz większą popularność wśród lingwistów. W 1905 r. we francuskim mieście Boulogne-sur-Mer odbył się pierwszy Światowy Kongres Esperanto, gdzie uchwalono oficjalny zbiór zasad języka pod nazwą „*Fundamento de Esperanto*”. W drodze powrotnej odznaczono Zamenhofa Orderem Legii Honorowej, a władze Paryża podświetliły na jego cześć wieżę Eiffla.

Oprócz potrzeby rozwiązania problemu wspólnego języka, Zamenhofa martwił podział ludzi z powodów religijnych. W 1901 wydał pod pseudonimem „*Homo sum*” (Człowiekiem jestem) książkę pt. „*Hilelizm jako rozwiązanie kwestii żydowskiej*”. Hilelizm zakładał zbliżenie Żydów do wyznawców innych religii – poza byciem wyznawcami judaizmu, powinni oni służyć państwu, w którym mieszkają, religia i język powinny być sprawami prywatnymi. Hilelizm został źle przyjęty przez Żydów, ale także esperantystów, traktujących ideę jako prywatną sprawę autora. W 1906 r. zmodyfikował nieco poglądy na kwestię religii – nowo powstała idea homaranizmu zakładała pełne zjednoczenie wszystkich narodów, istnienie wspólnego języka i religii, a kierowana była początkowo głównie do esperantystów. Zamenhof nie znalazł jednak poparcia także dla tej idei.

W roku 1913 został nominowany do pokojowej Nagrody Nobla.

Zmarł w Warszawie w dniu 14 kwietnia 1917 r., w wieku 58 lat. Został pochowany na cmentarzu żydowskim przy ul. Okopowej w Warszawie. Pożegnalną mowę wygłosił rabin Wielkiej Synagogi na placu Tłomackim, Samuel Poznański, który w uznaniu dokonań Ludwika Zamenhofa powiedział m.in.: „*Przyjdzie chwila, że cała polska ziemia zrozumie, jaką promienną sławę dał ten wielki syn swojej ojczyźnie ...*”.

2. Fotografie portretowe Ludwika Zamenhofa.

Do czasów współczesnych zachowało się bardzo mało zdjęć portretowych Ludwika Zamenhofa. Kopie najbardziej znanych zostały zamieszczone poniżej. Przedstawiają one „portrety” Ludwika Zamenhofa wykonane w roku 1875, ok.1879 r., ok. 1890 r. i w 1904 r.

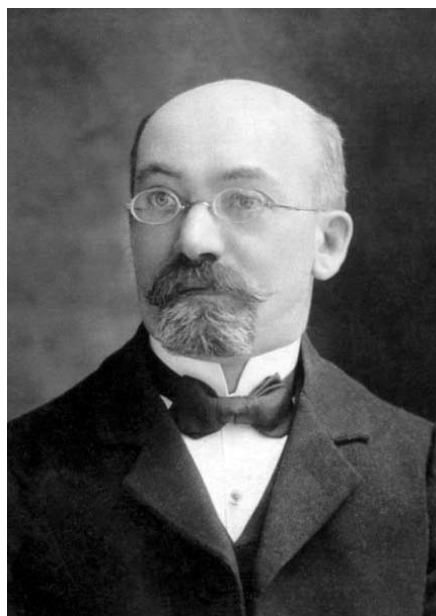
Ludwik Zamenhof – gimnazjalista, ok. 1875 r.

Ludwik Zamenhof – student, ok. 1879 r.

Ludwik Zamenhof – lekarz, ok. 1890 r.

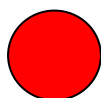
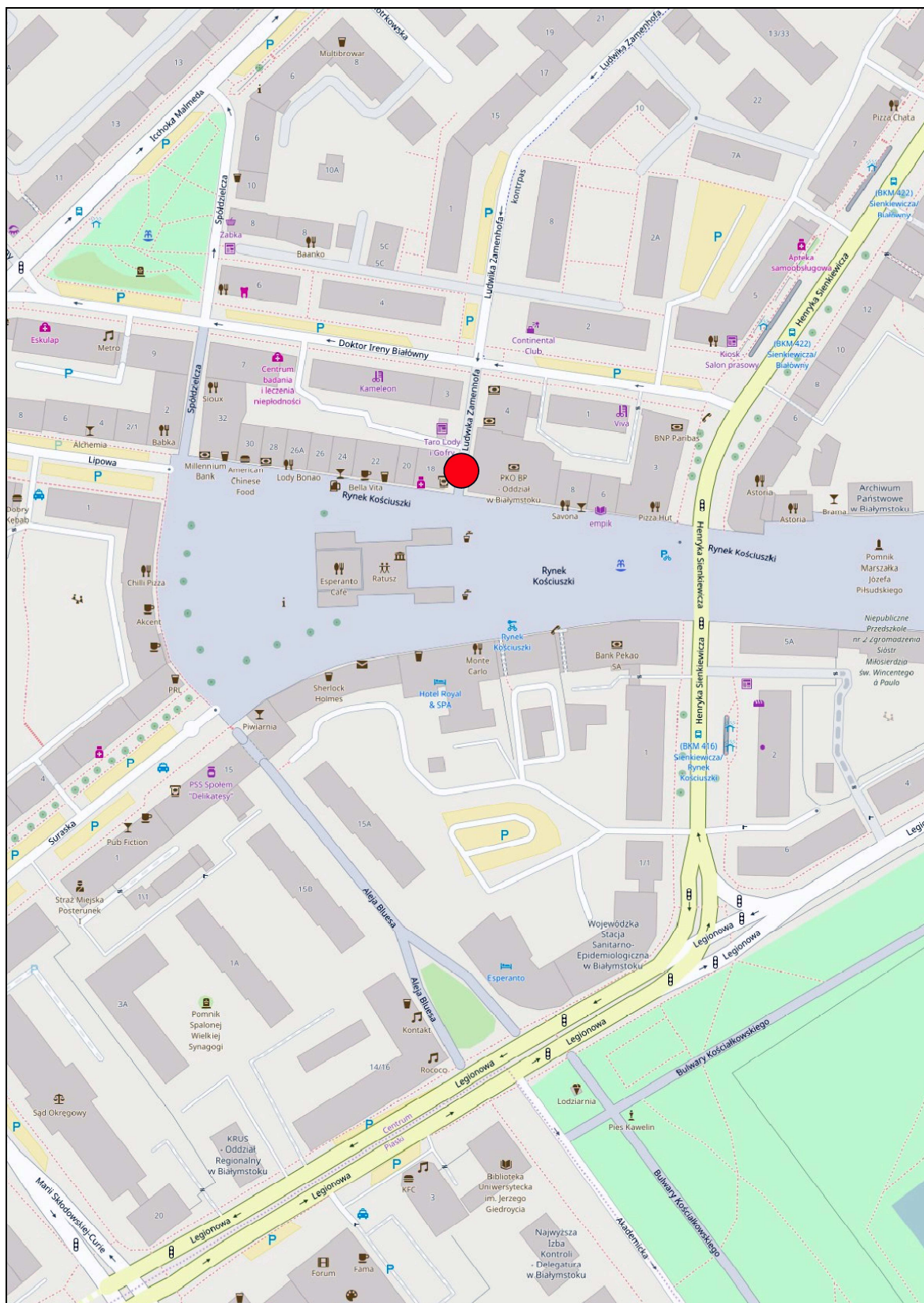
Ludwik Zamenhof – lekarz, 1904 r.

Inne fotografie Ludwika Zamenhofa, uczestnicy konkursu znajdą w opracowaniu prezentującym postać Ludwika Zamenhofa oraz prezentacji wystawy pt.: „Białystok młodego Zamenhofa”, zamieszczonych w załącznikach: **B-2** i **B-3** do *Regulaminu*.

3. Miejsce lokalizacji pomnika młodego Ludwika Zamenhofa oraz zakres obszarowy opracowania konkursowego.

Propozycja budowy pomnika upamiętniającego postać młodego Ludwika Zamenhofa, została zakwalifikowana do realizacji, jako jedno z zadań inwestycyjnych wyłonionych w ramach Budżetu Obywatelskiego Miasta Białystok na rok 2017 r.

MAPA POGLĄDOWA CENTRUM BIAŁEGOSTOKU

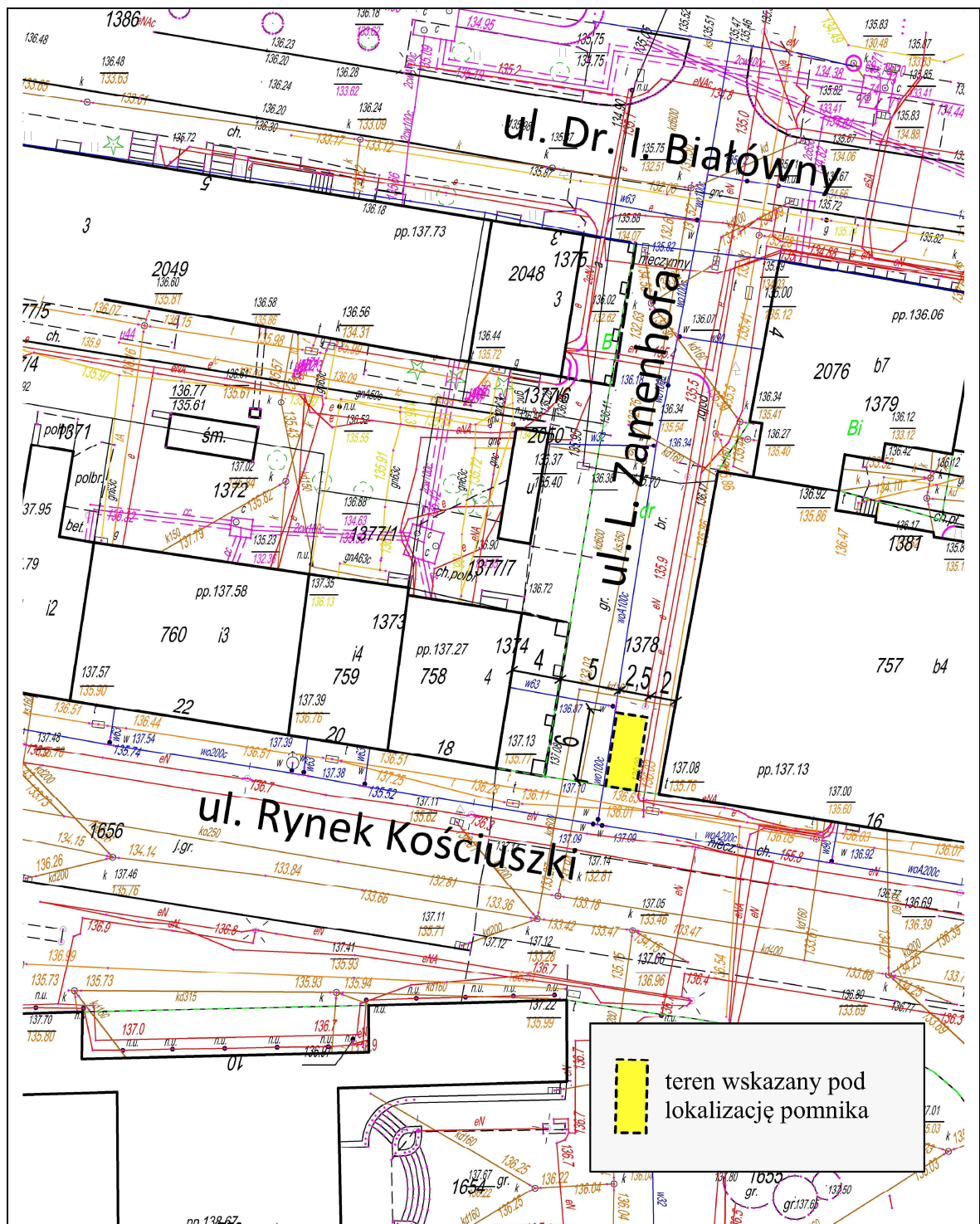

- Miejsce lokalizacji pomnika młodego Ludwika Zamenhofs.

Zgodnie ze propozycją przedstawioną przez wnioskodawców, pomnik młodego Ludwika Zamenhofs zostanie zlokalizowany w zurbanizowanym centrum Białegostoku, w granicach działki nr **1378** w obr. 11 – tj. na terenie pasa drogowego ul. L. Zamenhofs, łączącego ul. Dr. I. Białówny z Rynkiem Kościuszki, który jest reprezentacyjnym placem miejskim Białegostoku.

W układzie przestrzennym Rynku Kościuszki, ul. L. Zamenhofs rozdziela kamienice oznaczone w Rynku numerami: 16 i 18, tworząc „przerwę” o szerokości ok. 9,5 m w zabudowie północnej pierzei Rynku Kościuszki.

Miejsce lokalizacji pomnika młodego Ludwika Zamenhofs w układzie przestrzennym centrum Białegostoku przedstawia mapa poglądowa zamieszczona na stronie nr 4 oraz szkic sytuacyjny zamieszczony poniżej.

Zakres obszarowy podlegający opracowaniu konkursowemu został oznaczony linią przerywaną koloru czarnego oraz literami: **A-B-C-D**, na podkładzie sytuacyjno-wysokościowym zamieszczonym w załączniku **B-4** do *Regulaminu*.

Znajdujący się w tych granicach teren przeznaczony bezpośrednio pod lokalizację projektowanego pomnika młodego Ludwika Zamenhofs został oznaczony kolorem żółtym i literami: **E-F-G-H**.

Teren **E-F-G-H** – stanowiący fragment działki nr **1378** w obr. 11 – ma kształt prostokąta o wymiarach: 2,5 x 6,0 m. Jego usytuowanie w stosunku do znajdującej się w sąsiedztwie zabudowy Rynku Kościuszki i ul. L. Zamenhofs, przedstawia szkic sytuacyjny zamieszczony na stronie nr 5 oraz fotografia zamieszczona poniżej.

Opracowanie konkursowe w granicach obszaru **E-F-G-H** ma charakter opracowania realizacyjnego. Zmiany proponowane do wprowadzenia na terenie znajdującym się poza obszarem ozn. literami: **E-F-G-H** powinny być związane wyłącznie ze zmianami/modyfikacjami istniejącej nawierzchni ul. L. Zamenhofs w granicach terenu ozn. literami: **A-B-C-D**. Wprowadzone zmiany materiałowe powinny uwzględniać istniejące rozwiązania charakterystyczne dla kamiennej „posadzki” Rynku Kościuszki.

Dokumentacja fotograficzna terenu objętego opracowaniem konkursowym oraz jego sąsiedztwa została zamieszczona w załączniku **B-6** do *Regulaminu*.

4. Założenia ideowe pomnika upamiętniającego młodego Ludwika Zamenhofs.

Główną ideą przyświecającą budowie pomnika jest upamiętnienie młodego Ludwika Zamenhofs, który urodził się i mieszkał w Białymstoku w latach: 1859 ÷ 1874.

Dziecięce lata Ludwika Zamenhofs spędzone w wielonarodowej i różnokulturowej społeczności Białymstoku, rozwinęły zainteresowania lingwistyczne i ukierunkowały w znacznym stopniu jego późniejsze poglądy na kwestie społeczne i religijne.

Według propozycji inicjatorów upamiętnienia młodego Ludwika Zamenhofs, rzeźba stanowiąca główny element projektowanego pomnika miała przedstawiać postać młodego Ludwika Zamenhofs w trakcie „*toczenia fajerki*” – tj. popularnej zabawy ulicznej

polegającej na umiejętnym toczeniu żeliwnego pierścienia (najczęściej fajerki) przy użyciu metalowego pręta – np. pogrzebacza, po utwardzonym podłożu ulicznego chodnika.

Zabawa ta była bardzo popularna w czasach młodości Ludwika Zamenhofa i w innych jej „odmianach” sprowadzała się do rywalizacji w długości toczenia przez dzieci lub młodzież szkolną, felg rowerowych lub stalowych obręczy od beczek nieużywanych w gospodarstwach domowych.

Zamawiający postanowił jednak nie ograniczać możliwości twórczych uczestników konkursu w zakresie poszukiwania ekspresji pomnika i ukształtowania rzeźby pomnikowej, wyłącznie do formy zdefiniowanej w powyższy sposób.

W ocenie Zamawiającego pomnik dedykowany młodemu Ludwikowi Zamenhofowi powinien upamiętniać Ludwika Zamenhofa jako młodzieńca w wieku szkolnym lub gimnazjalnym. Sposób ukształtowania pomnika we wskazanej przestrzeni zurbanizowanego centrum miasta, pozostawia się w gestii uczestników konkursu.

Zaleca się przy tym, aby rzeźba stanowiąca główny element projektowanego pomnika przedstawiała postać Ludwika Zamenhofa w naturalnej wielkości (w sensie formy rzeźbiarskiej), jako młodego chłopca „uczestniczącego w życiu” mieszkańców dawnej ul. Zielonej – np.: idącego do szkoły, oczekującego na spotkanie z kolegami, wsłuchującego się w gwar uliczny dobiegający z Placu Bazarowego (obecnie Rynek Kościuszki), uczestniczącego w jednej z popularnych zabaw ulicznych (np. puszczającego latawca lub toczonego fajerkę), itp.

Zamawiający nie dopuszcza jednocześnie możliwości ukształtowania pomnika w formie ławeczki z siedzącą na niej postacią młodego Ludwika Zamenhofa. W ocenie Zamawiającego takie rozwiązanie pomnika nie znajduje uzasadnienia we wskazanej lokalizacji oraz istniejącym kontekście sytuacyjnym.

5. Zalecenia w zakresie kompozycji i rozwiązań materiałowych pomnika.

Skala pomnika, czyli stosunek jego wielkości do wysokości człowieka oraz jego forma, rozumiana jako sposób ukształtowania rzeźby stanowiącej główny element kompozycji pomnika, powinny uwzględniać istniejący kontekst sytuacyjny, czyli kameralny charakter wnętrza dawnej ul. Zielonej otwartej na przestrzeń Rynku Kościuszki z zabytkowym ratuszem. Należy zwrócić uwagę na tzw. „genius loci” tego miejsca, sąsiadującego z otwartą przestrzenią Rynku Kościuszki i odbieranego jako „kameralna wnęka” w północnej pierzei Rynku.

Pomnik, jako dzieło twórczości artystycznej, powinien zatem wzbogacić otoczenie Rynku i uatrakcyjnić istniejącą przestrzeń wskazanej części ul. L. Zamenhofa.

Rzeźba przedstawiająca młodego Ludwika Zamenhofa powinna wywoływać w odbiorcach pozytywne odczucia – tj. bezpieczeństwo, zadowolenie, radość, ale także ciekawość. Operowanie detałem, rekwizytem, elementami dekoracyjnymi wzbogacającymi wyraz przestrzenny rzeźby, powinno uwzględniać historyczny charakter przedstawianej postaci oraz kontekst kulturowy miejsca.

Ustalenie skali pomnika, sposobu ekspozycji rzeźby oraz wkomponowania napisów informujących o upamiętnianej postaci pozostawia się w gestii uczestników konkursu.

Pod względem materiałowym oraz sposobu wykonania pomnika, przyjęte rozwiązania projektowe powinny harmonizować z rozwiązaniami zastosowanymi na placu rynkowym i w ul. L. Zamenhofa. W doborze materiałów projektowanego pomnika uczestnicy konkursu poza względami estetycznymi powinni także kierować się dbałością o jego trwałość (odlew z brązu, kamień, itp.) w warunkach zurbanizowanej przestrzeni miejskiej ul. L. Zamenhofa.

Sposób ukształtowania projektowanego pomnika powinien umożliwiać wydobycie jego walorów kompozycyjnych także po zapadnięciu zmroku przy pomocy iluminacji świetlnej. W tym celu może zostać wykorzystana istniejąca lampa uliczna znajdująca się w bezpośrednim sąsiedztwie terenu wskazanego pod lokalizację pomnika. Zamawiający dopuszcza możliwość jej wymiany na inną lampę oświetlającą pomnik i jego otoczenie, o parametrach i formie ustalonej w opracowanej pracy konkursowej.

6. Uwarunkowania wynikające z zabytkowego charakteru centrum Białegostoku – opracowane na podstawie zaleceń konserwatorskich Miejskiego Konserwatora Zabytków w Białymstoku zamieszczonych w załączniku B-5.

Budowa pomnika upamiętniającego młodego Ludwika Zamenhafa została zaplanowana na terenie ciągu pieszego – w granicach działki nr 1378 w obr. 11 – na obszarze historycznego układu urbanistycznego miasta, wpisanego do rejestru zabytków decyzją Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 1 września 1977 r. pod nr rej. A-286.

Granica ww. działki jest jednocześnie granicą placu rynkowego – północnej pierzei Rynku Kościuszki, wpisanego do rejestru zabytków decyzją z dnia 30 czerwca 2008 r. pod nr rej. A-189. Ochronie konserwatorskiej podlegają na tym terenie m.in. fasady budynków oraz wszystkie elementy elewacji (fasad), w tym połacie dachowe wraz z występującymi w nich lukarnami, facjatami, itd.

Kamienica przy Rynku Kościuszki 18 jest jednym ze zrealizowanych elementów szczegółowego projektu zagospodarowania obszaru ściśle zabytkowej części miasta Białegostoku, opracowanego w roku 1955 przez arch. Stanisława Bukowskiego i inż. Zenona Filipczuka. Była to jednolita, przemyślana koncepcja architektoniczno-urbanistyczna, która z rynkiem miejskim wiązała harmonijnie zachowaną zabytki z nowymi realizacjami i wkomponowywała je w staromiejski układ przestrzenny. Domy z podcieniami zostały zaprojektowane przede wszystkim w celu nadania Rynkowi charakteru zabytkowego.

Zabudowę tę zrealizowano w latach 50-tych XX w. w duchu „socjalizmu romantycznego”, nawiązującego wprost do „architektury swojskiej” lat 20-tych XX w.

Nowa zabudowa wzniesiona w miejscu zniszczonej w wyniku działań wojennych nie była bezpośrednim nawiązaniem do form przedwojennych, a stanowiła współczesną, skromną kreację nawiązującą do architektury późnego baroku. W kolejnym etapie rozbudowy historyzujący kostium uzyskał także budynek przy Rynku Kościuszki 16. Elewacje tego budynku, siedziby Oddziału Banku PKO BP, pokrywają sgraffita – pt. „Monety polskie”, zaprojektowane i wykonane przez artystę Stefana Rybiego z udziałem artysty rzeźbiarza Albina Sokołowskiego, z okazji „Centralnych Dożynek” - które odbyły się w Białymstoku w 1973 r. Elementy te zostały zapisane do rejestru zabytków ruchomych Białegostoku decyzją Polskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 3 października 2008 r., pod nr rej. B-187, poz. 8.

Ze względu na powyższe uwarunkowania, przed przystąpieniem do budowy pomnika młodego Ludwika Zamenhafa we wskazanej lokalizacji, należy uzyskać stosowane pozwolenie Miejskiego Konserwatora Zabytków w Białymstoku na prowadzenie robót budowlanych na obszarze wpisanym do rejestru zabytków.

7. Wytyczne architektoniczno-urbanistyczne dotyczące zadania konkursowego.

W granicach terenu objętego opracowaniem konkursowym – wskazanym powyżej w ust. 3 – należy zaprojektować pomnik upamiętniający młodego Ludwika Zamenhafa.

Przy opracowywaniu pracy projektowej uczestnicy konkursu powinni uwzględnić następujące wytyczne architektoniczno-urbanistyczne:

- przyjęte rozwiązania projektowe powinny uwzględniać istniejący kontekst sytuacyjny, w tym „kameralność” ul. L. Zamenhafa, wzbogacając centrum miasta istniejącą przestrzeń o dzieło artystyczne o charakterze oryginalnym, niepowtarzalnym i atrakcyjnym, odpowiednio wpisanym w istniejące otoczenie Rynku Kościuszki;
- podstawa wraz z ewentualnym cokołem projektowanego pomnika nie może zajmować powierzchni większej niż 2,0 x 4,0 m;
- wysokość projektowanego pomnika, tj. rzeźby wraz z podstawą lub ewentualnym cokołem – według rozwiązań projektowych przyjętych przez uczestników konkursu;
- na podstawie lub ewentualnym cokole pomnika albo w jego bezpośrednim sąsiedztwie, należy umieścić informację o osobie upamiętnianej oraz o latach, w których młody Ludwik Zamenhof mieszkał z Białymstoku (1859 ÷ 1874);

- propozycje tekstów projektowanych napisów powinny zostać zamieszczone w opisie pracy konkursowej oraz na planszach części graficznej pracy konkursowej;
- sposób wkomponowania zaproponowanych napisów w formę przestrzenną pomnika lub w nawierzchnię ul. L. Zamenhofa, należy przedstawić w modelu i/lub w części graficznej pracy konkursowej - w zależności od rozwiązań projektowych przyjętych przez uczestników konkursu;
- decyzje projektowe podejmowane w zakresie zagospodarowania terenu objętego opracowaniem konkursowym powinny prowadzić do uzyskania reprezentacyjnego charakteru wskazanej części ul. L. Zamenhofa, w którym lokalnym wyróżnikiem przestrzennym będzie pomnik młodego Ludwika Zamenhofa;
- rozwiązania projektowe przyjęte w zakresie zagospodarowania terenu powinny zapewniać możliwość bezpiecznego korzystania z ul. L. Zamenhofa przez pieszych i osoby niepełnosprawne;
- reprezentacyjny charakter „miejsca” upamiętniającego młodego Ludwika Zamenhofa powinien zostać podkreślony poprzez odpowiednio dobrane oświetlenie projektowanego pomnika oraz ewentualnie także poprzez zmianę rysunku istniejącej nawierzchni ul. L. Zamenhofa, która została wykonana z elementów kamiennych – płyt granitowych i kostki sjenitowej – charakterystycznych dla posadzki Rynku Kościuszki.

Powyższe wytyczne urbanistyczno-architektoniczne mają charakter obligatoryjny przy opracowywaniu koncepcji konkursowej. Wszelkie inne decyzje projektowe pozostawia się wyłącznie w gestii uczestników konkursu.

8. Istotne uwagi dotyczące przedmiotu konkursu.

W oparciu o analizę materiałów dołączonych do *Regulaminu* oraz posiadaną wiedzę i doświadczenie uczestnicy konkursu powinni opracować i zaprezentować własną autorską wizję pomnika upamiętniającego młodego Ludwika Zamenhofa, w zurbanizowanej przestrzeni ulicy, która nosi obecnie jego imię.

Zaproponowana wizja pomnika i zagospodarowania terenu położonego w jego bezpośrednim otoczeniu powinna przedstawiać rozwiązanie spójne pod względem kompozycyjnym i funkcjonalno-przestrzennym. Główną ideą działań projektowych powinno być zatem poszukiwanie nowych walorów estetycznych terenu objętego zakresem opracowania, przy poszanowaniu walorów przestrzennych ul. L. Zamenhofa i sąsiadującego z nią Rynku Kościuszki.

Przy opracowywaniu pracy konkursowej, uczestnicy powinni zatem zapoznać się z uwarunkowaniami wynikającymi z kontekstu sytuacyjnego i zaleceń konserwatorskich, dokonać ich oceny pod kątem przydatności do sporządzania pracy konkursowej oraz wypracować własne rozwiązania plastyczno-przestrzenne projektowanego pomnika i zagospodarowania terenu objętego opracowaniem konkursowym.

Przy konieczności respektowania ww. uwarunkowań projektowych Zamawiający postanowił zapewnić uczestnikom konkursu możliwie dużą swobodę przy podejmowaniu decyzji projektowych dotyczących ukształtowania pomnika i jego najbliższego otoczenia.

W granicach opracowania konkursowego, została zatem dopuszczona możliwość wprowadzania zmian w istniejącym zagospodarowaniu terenu ul. L. Zamenhofa. Zmiany te nie mogą jednak kolidować z przebiegiem istniejących sieci infrastruktury technicznej.

W trakcie sporządzania pracy konkursowej uczestnicy mają także obowiązek wzięcia pod uwagę zalecań i wytycznych określonych powyżej w ust. 5 i 7 oraz uwarunkowań ekonomicznych, o których mowa w ust. 5.4 *Regulaminu* – wynikających z przewidywanego kosztu realizacji pomnika młodego Ludwika Zamenhofa.

W tym względzie konkurs powinien być wizytówką umiejętności twórczych uczestników konkursu.

ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA
Adam Poliški